

Vergaderjaar 1996–1997

25 000 X

Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 1997

Nr. 12

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN DEFENSIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 28 oktober 1996

Inleiding

Met mijn brief van 9 mei 1996 over **het «Mid-term modernisation programme» van de Awacs-vloot** (Kamerstuk 24 400 X, nr. 97) en met de beantwoording van de vragen van de vaste commissie voor Defensie (mijn brief d.d. 7 juni 1996 aan de commissie) heb ik U ingelicht over de behoefte aan dit programma en de voorgenomen aanpak in internationaal verband. Met deze brief informeer ik U, zoals toegezegd, over de resultaten van de door mij ondernomen stappen om de geluidsbelasting, die wordt veroorzaakt door de Awacs-vliegtuigen, te verminderen.

Reactie Secretaris-Generaal Navo

Op 4 april 1996 heb ik u medegedeeld dat ik de geluidsproblematiek onder de aandacht heb gebracht van de Secretaris-Generaal van de Navo. Ik heb bij hem erop aangedrongen te zoeken naar alternatieve oplossingen voor het probleem. Ook is in besprekingen met verschillende landen aandacht gevraagd voor de door Nederland gesignaleerde problematiek.

In zijn antwoordbrief van 29 juli jl. erkent de Secretaris-Generaal dat geluidsbelasting rondom de basis Geilenkirchen zou kunnen afnemen als de vliegtuigen met modernere motoren worden uitgerust. Hij constateert echter ook dat er op dit moment binnen de Navo onvoldoende draagvlak is voor een kostbare motorvervanging. Technische en operationele maatregelen kunnen zijns inziens wel helpen de ondervonden geluidsproblemen te verminderen. Als mogelijke technische maatregel wijst hij op het onderzoek van de Force Commander, de operationele commandant van de Awacs-vloot, naar geluiddempende voorzieningen voor de vliegtuigmotoren («Hush-Kits»). Op operationeel gebied zal hij de Force Commander het gebruik van te ontruimen vliegbases elders en het intensievere gebruik van «Forward Operating Bases» laten onderzoeken.

Tenslotte wordt het gebruik van een Spaanse basis voor trainings- en oefenvluchten als een toekomstige mogelijkheid gezien.

Wat de status van Geilenkirchen betreft roept de Secretaris-Generaal in herinnering dat het besluit over de locatie van deze «Main Operating Base» voor de Awacs-vloot destijds na zorgvuldige afweging is genomen op politieke en operationele gronden. Verplaatsing van de Awacs-vloot naar elders is om deze reden, nog afgezien van de kosten die daarmee zouden zijn gemoeid, niet haalbaar. Wel suggereert hij dat aanpassingen in de infrastructuur van de basis zouden kunnen leiden tot vermindering van de geluidsbelasting. De Force Commander is verzocht daarnaar een nader onderzoek in te stellen.

Onderzoek «Hush-Kits»

De Force Commander heeft inmiddels met de firma Boeing – systeemverantwoordelijke voor de Awacs-toestellen – en de firma Pratt & Whitney – leverancier van de motoren – gesprekken gevoerd. Dit heeft ertoe geleid dat de firma Boeing een offerte is gevraagd voor een onderzoek naar de mogelijkheden Awacs-motoren te voorzien van geluiddempend materiaal. Het onderzoek behelst twee fasen. De eerste fase betreft een onderzoek naar het ontwerp van «hush-kits», en hun invloed op de prestaties en de geluidsproductie van het vliegtuig. Deze fase zal ongeveer negen maanden in beslag nemen en de geschatte kosten bedragen 1,5 miljoen dollar. Bij een positief resultaat zal de tweede fase worden begonnen. In deze demonstratiefase moet worden aangetoond in hoeverre de oplossing voldoet aan de gestelde eisen. Er zullen praktijktesten worden uitgevoerd met een vliegtuigmotor, onder meer in een windtunnel. Deze fase zal ongeveer een jaar vergen en kost naar schatting 3,5 miljoen dollar.

Over de levensduurkosten merk ik op dat in een in 1989, mede op het verzoek van Nederland, uitgevoerd onderzoek naar de vervanging van de bestaande motoren een kosten-baten analyse is gemaakt. Hieruit is toen gebleken dat bij een veronderstelde levensduur tot het jaar 2015 vervanging niet kosteneffectief zou zijn. Het nu door de Force Commander geïnitieerde onderzoek zal ook uitsluitsel moeten geven over de kosteneffectiviteit van «hush-kits».

De fondsen voor beide onderzoeken zijn eind augustus in het militaire budget van de Navo opgenomen. Er is bij de Force Commander op aangedrongen zo snel mogelijk de eerste fase van de studie te beginnen en te bewerkstelligen dat de resultaten midden 1997 bekend zijn.

Vliegactiviteiten vanaf de vliegbasis Geilenkirchen

De huidige overschrijding van het aantal nacht- en weekendvluchten is een direct gevolg van de deelneming van de Awacs-vliegtuigen aan operaties ten behoeve van IFOR in het voormalige Joegoslavië. Vanaf april 1996 worden in het kader van deze Navo-operatie vanaf Geilenkirchen nog slechts sporadisch vluchten uitgevoerd in de zogenaamde stille uren (tussen 22.00 en 08.00 uur), in de weekeinden en tijdens feestdagen. De operationele vluchten worden tijdens die perioden voornamelijk vanuit de «Forward Operating Bases» gemaakt. Hierdoor blijft de geluidsbelasting rondom Geilenkirchen tijdens deze perioden tot een minimum beperkt.

Verplaatsen activiteiten naar andere locaties

De Secretaris-Generaal van de Navo heeft ook aangegeven dat het gebruik van andere militaire vliegvelden nader zal worden onderzocht. Over het gebruik van bestaande vliegbases merk ik overigens op dat niet elk militair vliegveld geschikt is voor het regelmatig starten en landen met Awacs-vliegtuigen en dat de benodigde aanpassingen van de start- en landingsbanen geruime tijd in beslag zouden nemen.

Thans zijn onderhandelingen gaande over de voorwaarden waarop Spanje tot de Awacs-organisatie kan toetreden. Spanje wil graag van de organisatie deel uitmaken vóór het begin van het moderniseringsprogramma.

Slot

Zoals ik hierboven heb geschetst, wordt door een combinatie van technische en operationele maatregelen getracht de geluidsbelasting van de Awacs-vloot te beperken. Het onderzoeken en uitwerken van deze maatregelen neemt evenwel geruime tijd in beslag.

Op grond van het reeds met U gevoerde overleg ben ik voornemens met de andere betrokken Navo-partners in november mijn goedkeuring te hechten aan het moderniseringsprogramma en in de komende maanden het amendement op het bestaande MoU te ondertekenen. Tevens heb ik het voornemen dit programma tijdens de volgende fasen als gedelegeerd te beschouwen. Dit laat onverlet dat ik mij blijf inspannen de geluidshinder zoveel mogelijk te beperken.

De Staatssecretaris van Defensie,
J. C. Gmelich Meijling